

Laiuse Roguduse Teataja

Nr. 3 I. aastalüht	Ilmub tarwidust mööda.	5. detsembril 1931 a. Sind 10 f.
	Wastutaw toimetaja ja wäljaandja õp. J. Järwe Laiuse kirikla	
Mu olgu Jumalale kõrges!		
<p>Sisutord: Elagem ausasti kui päewa ajal! Õp. J. Järwe — Suur rõõm. A. Sternfeldt, Eesti em.-lut. Kiriku Noorfootöö Sekretariaadi juhataja. — Noortele, J. J. — Laiuse Roguduse noorte Koondise eesmärk. — Laiuse Roguduse Noorte Koondise tegevusest ning tawatsusest. — Mina olen maailma walguš. — Laiuse kihelkonna muusikaelust G. Päärus. — Rog. nõul. koosolek. — Kes langewad kog. wälja. — Jumalateeniüste tawa 1931 a. 5. juulil ja 6. detsembril õnnistatud Laiuse kirikus leerilõpilased. — Jumalateen. laulud. — Laiuse kog. põhitiri. (Särgneb.)</p>		

Elagem ausasti kui päewa ajal!

Õõ on mööda minemas, aga päew on ligi tulnud. Sellepärast heittem enestest ära pimeduse teod ja ehitagem end walguše sõjariistadega!

Elagem ausasti kui päewa ajal, ei mitte prašimises ega joomises, ei mitte kiimaluses ega hooruses, ei mitte riius ega kadefuses, waid ehitage end Issanda Jeesuse Kristusega! Amen. Room. 13, 12—14.

Neljandal sajandil e. Kr. elas ühes Põhja-Aafrika linnas perekond, kus ema oli kristlane, isa ja poeg aga paganausulised. Wanemad saatsid poja kooli, andsid talle kõrgema hariduse. Undekas noormees jõudis hästi edasi, kuid oma halbade eluwiišide poolest tegi ta palju muret oma usklikule emale Monikale.

Noormees maitšes elu, milleks tema paganaufu waated ta mingit takistust ei teinud. Soomine ja kõlwatu elu ähwardasid anderikast noortmeest põhja wiita. Küll palus ema oma poja pärast Jumalat, aga paisis, et see kõik ei aita. Monika palus ja nuttis filmawee pisaraid. Kord kui ta nutetud filmil tuli troosti otšima oma hingekarjast, ütles see temale: „Armas Monikal! Poeg talle pärast nii palju palutakse ja filmawett walatakse ei wõi hulka minna.“ Nõnda ta sündis. Mõõdušid küll weel seitsse walurikast aastat emale, kuid siis tuli pöörmine.

Augustin, nii oli selle poja nimi, lahtus oma kodumaalt Aafrikast, et mitte näha oma ema nutwaid filmi ega kuulda tema paluwat häält. Ta läks Mailandi linna. Ühel päewal aga seal aias wiibides kuuleb ta waljut hüüet: „Tolle, lege!“ — need on ladinakeelsed sõnad ja tähendawad „wõta, loe!“ Augustin ei mõistnud, kust tuli see hääl, kuid ta läks oma tuppja ja wõttis Püha Kirja ja awas selle ning tema film jäi peatuma Pauluse kirjale kirjutud Rooma kogudusele 13. peatüki 13. salmile, kus seisawad sõnad: „Elagem ausasti kui päewa ajal, ei mitte prašimises ega joo-

mises, ei mitte kiimaluses ega hooruses, ei mitte riius ega kadefuses.“ Nagu terawad nooled tungisid need sõnad tema südamesse. Nad olid just kui temale määratud ja juhtisid tähepanu tema patuelule, millesse ta wajunud oli. Need sõnad olid kui hommikpäikesed kiired, mis heledat walgušt heitsid tema patuelu pimedasse öösse. See oli Augustinile suur ja sügaw elamus, mis tõi pöörde tema elusse. See päew sai pöörripäewaks temale. Sellest filmapilgušt jättis ta maha wana patuelu ja algas uut elu. Tema kohta läksid täide apostli sõnad: „Õõ on mööda minemas, aga päew on ligi tulnud!“ Patuelu õõ ühes „pimeduse tegudega“ möõduš tema elus. Algas päew, mida walguštas Jeesus Kristus, kui heledam päike.

Augustinist sai uus inimene. Sellest oma pöörmise tunništ alates elab ta „ausasti kui päewa ajal“ ja heidab oma eluga ja sõnadega walguštawaid kiiri nii paljude inimeste patuelu pimedasse öösse ja toob neid sealt wälja walgušele.

Augustinus wõttis wastu ristiusu. Temast sai tulihingeline kristlane ja ristiusu waimustatud kuulutaja ning ta tõusis piiskopi ameti kõrgemale järjele. Temast sai apostel Pauluse järel filmapaisiwam mees kristlikus kirikus ja mõjurikam kirikuš, kes oma tõšise kristliku eluga, oma jutlustega ja sügawmõtteliste rohkearwulistõ kirjatoõdtega aluse pani ja sihi andis kristliku kiriku edaspidisele arenemisele. Tema mõju ulatab tänapäewani ja Püha Augustini nimi kuulub kõige suuremate kristliku kiriku kandjate hulka.

Alga Pauluse Rooma rahwale kirjutatud 13 peatüki sõnad on wanušt ajast määratud esimese Kristuse tulemise püha epistolis ja on seega, nagu sišsejuhatuses Kristuse tulemise ajasse. Nad tahawad aratada uinujaid ja wälja kutsuda õõš, kus walitseb patuelu ja elawad pimeduse teod.

Sungigu need sõnad igale poole ja ta meie kerkete, kofitu nad meie rahwale ja meie kogudusele! Kutsugu

mu järele. Seda rõõmu kuulutavad meile Jõulu inglisk Betlemma wäljalt: „Teile on tänna Laaweti linnas Onnistegija sündinud!“

See on rõõm, mis peab kõigile osaks saama, lastele, noortele ja wanadele, rikastele ja waestele.

Jeesus toob rõõmu kõigile rahwastele sellega, et tema meid lepitab Jumalaga, et meie tema läbi oleme Jumala lapsed, et meil on rikas Isa, kes meid kannab ja saadab läbi kõige raskemate murede alalstele rõõmule! Tema on maailma walguis, mis terwe meie elu täidab jääbama soojuse ja eluga.

Tema ümber koonduvad kogu maailma noored kristliku noorsoo liikumisenä. Ka meie kodumaa koguduste noorte keskel on äratundmine aset leidnud, et täielist rõõmu anda võib waid Onnistegija, kes Pühal Jõulu ööl tuli maailma walgustama.

Sellepärast nad koonduvad selle Walguse ümber, et usu rõõm wõiks nende elu lenda.

See rõõm saagu täieliseks ka Laiuse noorte keskel, et kui mõõbuvad usuvad Jõulu päewad, siis ta täidaks meie isikliku ja kiriku elu usu lootuse ja armastuse wäega.

U. Sternfeldt.

Cesti ew.-lut. Kiriku Noorjootöö

Sekretariaadi juhataja.

allkirjaga ja mitte hiljemalt kui 2 nädalat enne walimispäewa.

§ 33. Passiwne walimisõigus on igal Laiuse ew.-lut. koguduse liikmel, kes wastab § 37 nimetatud nõuetele.

§ 34. Walitute nimed antakse kogudusele järgmisel pühapäewal teada. Kui mõni liige ametit wastu ei wõta wõi ametist lahhtub, siis astub kandidaatide seas asemel see, kes walimistel kõige enam häälisai. Uue liikme ametiaeg kestab selle ajani, milleni endine liige oli walitud.

§ 35. Koguduse nõukoguliige, kes oma ametipidamises korratu ja kirikutegemusele kahjulik juhtub olema, tagandatakse nõukogu ettepanekul täiskogu otsuse põhjal ametist. Tema asemel asub kandidaat, kes walimistel kõige enam häälisai.

§ 36. Kogudusenõukogu liikete ametiaeg kestab 3 aastat. Iga aasta lahhtub $\frac{1}{3}$ liikmeid ametist ja wõetakse tarwilised walimised ette. Esimesel ja teisel korral sünnib ametist lahkimine liisu läbi, edaspidi ameti kestuse järele.

Lahkunud liikmeid võib uuesti walida.

§ 37. Koguduse nõukogu ülemaks kohuseks ja ülesandeks on koguduse usulise ja kõlbilise ülesehitamise töös õpetajale toeks olla ja koguduse tegemust edendada. Samuti on nõukogu ülesandeks koguduse majapidamise ja asjaajamine, nagu: eelarwete ja aruannete läbiwaatamine; kiriku waranduste, asutuste ja hoonete üle walitsemine ja walwe ning tarwitamiskorra ära-

Noortele.

Glame erakorralisel ajafärgul. Me maailma ulatavad raskused. Wõitlus olemasolu eest lähed pinewamaks. Lõundmata tulewik sejab meie ees. Iseäranis noori ootawad ees rasked eluwõitlused. On tähtis, et noored oleksid ettevalmistatud eluks. Laiuse koguduse noorte koondis tahab ühendada ja koondada enese ümber kõik meie koguduse noori et neid juhida Selle juure kes ütleb: Mina olen tee, tõe ja elu.

Seal koonduvad noored kristliku mõtte alusel, et omandades teadmisi ja arenedes ka kaswades selle siise kes on meie pea, see on Jeesus Kristus.

Noored, astuge Noorte koondise liikmeks!

3. 3.

Laiuse Roguduse noorte Koondise

eesmärk on: koondada Laiuse Ew. Lut. usu koguduse noori, kes tunnustawad Ew.-lut. usu põhimõtteid; kaswutada noori waimlikelt; äratada noortes humi usu, teaduse, kirjanuse, muusika, kunstuse ja teiste kultuurilade wastu; tõsta noorte kõlbilist taapinda ja äratada nendes hamaalisk tunnet.

Nimetatud ülesande teostamiseks Noorte koondis:

a) korraldab noorte sumalateenistust; pühil- ja palwe-tunde; omawahelisk ja awalikke kõnekoosolekuid; loen-

duse ja kiriku wastu korraldust täitnud ja kes kohaliste omawalituste asutuste walimisõigusest seaduse järele ilma ei ole jäetud.

§ 25. Täiskogu kutjutakse kogu nõukogu poolt wähemalt üks kord aastas. Kõllokutsumise üle teatatakse kirikus kolmel koosolekueelsel pühapäewal enne koosolekut, kusjuures wiimane teadaanne võib sündida jamal päewal, millal täiskogu kogu kutjutud; ka pannakse teadaanne kiriku juure üles. Teadaandes peab koosoleku aeg, koht ning päewakorw ja § 24. siisu ära tähendatud olema. Ühtlasi tuleb teatada, kuzas ja kus teistkordne täiskogu koosolek ära peetakse, kui esimene liikmete wäheise ilmunise pärast pidamata jääb. Koosoleku awab nõukogu esimees ehk tema ase-täitja, mille järele koosoleku juhataja ja protokollkirjutaja walitakse.

Koguduse täiskogu on otsusewõimuline, kui koosolekule on ilmunud $\frac{1}{10}$ ülbisest hääleõiguslikudest kogudusliikmete arwust.

Otsused tehakse liht-häälteenamusega. Nõukogu walimisi toimetatakse kinnisel (salajasel) hääletamisel, kui keegi koguduse liige seda nõuab. Koosoleku protokoll kirjutatakse koosoleku juhataja, protokoll kirjutaja ja wähemalt kolme liikme poolt alla, keda koosolek selleks wolitab. Kui määratud ajaks tarwilik arw liikmeid kogu ei tule, kutjutakse hiljemalt kahe nädala jooksul teine koosolek kogu, mis ilmunud liikmete arw peale waatamata otsusewõimuline on. Sellel koosolekul ei ole võimalik päewakorda täiendada.

guid; kurguseid; ekturfioone; perekonna-õhtuid ja kontserte.

- b) ajutab laula- ja muusikatoore, avab raamatukogusid ja lugemislaudu.
- c) võtab osa maeste hoolekandest, laste jumalateenistuste korraldamisest, karstus- ja misjonitööst.
- d) otsib koostööd teiste, sama eesmärgi taotlevate organisatsioonidega.
- e) kasutab muid siin nimetatata võimalikke tegevusvahendeid, mis pole vastolus Noorte koondise eesmärgiga.

Laiuse Koguduse Noorte Koondise tegevusest ning kavatsustest.

Laiuse Koguduse Noorte Koondis algas tegevust 7 märtsil 1931. a. mil õp. Järve korraldusel oli esimene noorte kõnekoosolek. Need koosolekud kestsid iga laupäev kuni kevadeni, mil tuli tegevus katkestada, kuna sumine töö võttis noortel võimaluse osa võtta koondise tööst. Seega lõppes esimene tegevusajajärk. Olgu siinkohal tagasiwaadatud ainetele, millised sellel tegevusperioodil leidsid käsitlemist:

Ajaloo alalt kõneles õp. hra J. Järve rahwaste ja riikide ajalooft ja jaatuselt wanast ajast kuni kõige uuema ajani, peatudes pikemalt ühikute rahwaste tõusu ja lan-

guse juures, tülles lõpptulemusele, et nende languse põhjuseks on itkagi olnud usuline langus.

Siis wäärib meel ajaloo alalt märkimist sama referendi ettekanne Greeka wäepäälikust Ksenofonist.

Jüriöö puhul käsitles M. Stamm pikemalt Eesti ajaloo traagilisemat sündmust, jüriöö mässu aastal 1343, milline lõppes, nagu me teame, eestlaste kaotusega.

Kaswatuje alalt oli tähtsam hra M. Reitali pikem loeng „Inimese iseloom ja selle kaswamine“. Kuna inimesel peale 30. aastat kaswab wälja n. n. professionaalne, elukutseiline iseloom, siis on eluaastad 15—30 suurim iseloomu kui ka kuusate aeg. Sellest tingitud oli ka nime-tatud loengu huwipakkumus.

Siis wast meel hra cand. M. Villipuu „Harjumused“ ning M. Stamma „Nüümus wib sihile“, millised loengud on enesekaswatuje alalt.

Inimsoo suurimast aatest, rahuaatest, kõneles üldõpil. K. Kaudsepp, näidates, millised põhjused sunnivad inimesi sõdima. Tuli lõpuks otjusele, et ei aita rahwastel, et kaot ka weel sõnad „armasta oma kigimest“, waid tuleb ka ise paremaks muutuda. Tuleb uskuda Jumalasse ja tema, Jumala, kaudu tee leida kaasinimese südamesse.

Sporbi üle kõneles G. Bruus. Sellele referaadile järgnesid haruldajelt elamad läbirääkimised, mis kestsid üle 2 tunni ning milliseid ei suudetud ühel õhtul lõpule wiia.

Leadusewallast kõneles hra G. Pastarus ainel „Energiat“, selgitades selle olemasolu ning mõistet.

Märkus: Õpetaja walimisi wõib toimetada ringkondade laupa.

§ 26. Täisõgogu alla käiwad: õpetaja walimine, nõuõgogu ja rewisjonikomisjonil liikmete ja nende kandidaatide ja saadikute walimine, aruande ja eelarwe kinnitamine, kinniswara omandamine, wõõrandamine ja pantimine, usulõingu seaduse piiirides ja nõuõgogu ettepanekul muud tähtsamad koguduse ellu, kirikusse ja tema asutustesse puutuwad küsimused. Kinniswara omandamine, wõõrandamine ja pantimine, nõuõgou liikmete tagandamine, põhikirja muutmine ja koguduse kirikust (liidust) lahkimise ja koguduse lõpetamise küsimus otjustakse $\frac{2}{3}$ ilmunud häälte enamusega. Koguduse kirikust (liidust) lahkimise ja koguduse lõpetamise küsimus otjustatakse erakorraliselt selleks kokukutsutud täisõgogu koosolekul. Kui õpetaja walimisel kahel korral üksti kandidaat $\frac{2}{3}$ häälteenamust ei saa, siis otjustatakse walimine kolmandal korral liht häälteenamusega.

§ 27. Eariiduse korral, uut õpetajat saadga, kutsub kogudus proowijutlusele kirikuõpetaja ameti kandidaate ehk ka teisi kirikuõpetajaid, keda peakoosolek ehk peakoosoleku wolitusel nõuõgogu on üles seadnud. Pärast proowijutlust wõetakse walimised ette. Peakoosolek wõib ka ühel hääl ilma proowijutlusega temale meeldiwa kandidaadi enesele õpetajaks kutsuda.

§ 28. Eariiduse korral on wõimalik abiõpetajaid ametisse panna, kes samadele tingimistele wastama peawad, mis õpetajate kohta mats-

wad ja kes siis neid talitusi toimetawad, mis õpetaja nende hooleks annab. Abiõpetajad palgatakse nõuõgogu poolt õpetaja ettepanekul. Abiõpetajate ametitaku ja kestwusaja kohta tehakse igal üksikul juhtumisel eriline leping.

§ 29. Abijõud jumalateenistuse pidamisel ja teiste usuliste talituste täitmisel, nagu organisatsioonid, kirikuteenrid ja koguduse-elu korraldamisel, nagu asjaajaja, kantseleiametnikud ja teised palgatakse kohaste isikute hulgast ja wabastatse ametist koguduse juhatusel poolt.

§ 30. Nõuõgogu on kohustatud erakorralise täisõgogu koku kutsuma, kui seba nõuawad 100 täisõgouliiget wõi rewisjonikomisjon.

Koguduse nõuõgogu.

§ 31. Koguduse nõuõgogu seisab 12—30 liikmest koos, kes täisõgoual walitakse; peale nende walitakse 10—20 kandidaati. Peale selle on õpetaja nõuõgogu liige.

§ 32. Koguduse nõuõgouliikmete kandidaadid seab nõuõgogu ise 2 nädalat enne walimisi üles nende koguduseliigete seast, kes wastawad usuliste-kõhlistele nõuetele ja suudawad § 37 nõudmisi täita, ja nimelt kaks korda suuremal arwul, kui liikmeid tuleb walida. Koguduse häälõigussõitõudel liikmetel on õigus ka omalt poolt kandidaate üles seada, kes § 37 nimetatud nõudmistele wastawad. Sellekohane kirjalik ettepanek nõuõgou eesistujale sünnib wõhemalt 10

Samuti on käsitlemist leidnud kirjanusala (prl. E. Kitzniku loeng Inglise kirjaniku D. Wilde teosest „Dorian Grey portree“).

Ka noorpoolikkumisega seotud küsimused on valgustust leidnud.

Suvel, 28. juunil peeti noorte jumalateenistus kirikus ühes kontsertojaga, millest osavõtt oli rohkearmuline, peamiselt just olid kirikus noored.

Käesoleval sügisel algasid jällegi loenguteõhtud igal laupäeval ning on suudetud juba kümme loenguõhtut korraldada. Nii on leidnud käsitlemist uulks-kõlkliste küsimuste kõrval kirjanus, sport, majandusteadus, põllumajandus jne.

Tähtsamaks koondise algatuseks on lugemislaua avamine koguduse leerisaalis, mis rohkem osavõttu leiab. Esialgul on see amatud igal pühapäeval, teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval kella 7—10 õhtul. Edaspidi on aga lootust igapäev avada. Lugemislauas leitavad aset suuremad kodumaa ajalehed ning ajakirjad ja kirjutsuseks „Püüe“ rohkearmuline raamatukogu, milline avatud lugemislaua lahtioleku ajal ning pühapäeviti k. 12—2 l. a. Odav lugemistasu ja kogu tihedane lahtiolek võimaldab kõigil kogu kasutamist. Ja rõõmustaval kombel ongi lugemise arv päev-päevalt suurenenud.

Praegu on käimas Soome keele iseõppijate grupi organiseerimine, mille peatset tegemise algust on oodata. Seeni on juba 14 noort gruppi üles annud ja on juba 10 efs. õpperaamatutki ostetud.

Koondisel on oma 5-liikmeline juhatus, kuhu kuuluvad prld. E. Sakas, E. Kitznik ja L. Lindegrün ning hrad G. Pastarus ja H. Stamm. Noorte koondisel on kawatjus juba lähemal päevil kodukorda kinnitada, et siis tegemist rajada enam kindlamale alusele. Selleks on ühendusse astunud teiste Noorte koondistega, kus juba kodukorrad olemas, näit. Tallinna Kaarli koguduse Noorte kogudus jne. Kodukorra alusel sünniks siis tegemus, toimetaks valmised, määrataks liikmeks jne. Juhatusettepanek on liikmemaksu võtta 25 f. aastas. Selle eest oleks siis tasuta lugemislaua kasutamise ning muudest koondise eluavaldustest osavõtt. Laupäevased üldised kõneõhtud jäävad aga mahaks kõigile.

Kawatjus on kogu kihelkonna noori kaasa tõmmata, selleks ajutades osatondasid koguduse piirides olevatsse suurematesse kesksüsteesse, nagu Jõgewale, Matmastrerre ja L. Tähtwerre, millised siis oma ümbert noored koondaks ühiste sihtide taotlemisele.

Kuna koondisel on üleval pidada lulusid nõudew lugemislauad (ajalehede ja ajakirjade tellimisrahad, kätte, valgustus, lugemislaua inventaar jne.) ning ka muud eluavalduused nõuavad walfaminekuid, siis on kawatjusel korraldada näitlik kohus, kontsert kirikus, korjanus j. m. ja millede stsetulekud kataks walfaminekuid.

Oleks huvitaw aga just näitlik kohus, mida kawatsetakse nimelt pidada alkoholi üle. See wastab kõigiti kohutule, atnult kaebalume, selleks oleks alkohol, on elutu olemus, mida kehastab inimene. Lahtet kaasabi on loota Tartu kui ka Jõgewa juristidelt, mis omakorda kindlustab asja huvitawuse. Nimetud kohus oleks seega Latusel esmakordne ja seega termitatav samm haridus-karstustöös.

Lugemislaua stsejate on praegu weel puudulik, kuid juba lähemal ajal on oodata selle tätenemist mittesuguste esemete läbi, nagu ajalehede ja ajakirjade hoitjad, wananenud lugemismaterjalit ritul jne.

Et oma tegewust laiemale hulgale, eriti aga wanadele tutvustada, selleks on kawatjusel awaltike kõneõhtuid korraldada walfaspool. Ihtlasi oleks need koosolekud tähtsateks teguriteks wabaharidustöös.

Sarnane oleks siis Latuse Gw.-lut. kog. Noorte koondise üldmaade möödmuust ja sarnased on uued kawatjused.

Glame ülesehitamise tähe all ja koguduse Noorte koondis tahab noori kutjuda üles rõõmsale ülesehitawale tööle ja kaajafammumisele ka murest ja waewast läbi — tätuse poole.

Lõpuks olgu tähenadud, et Noorte koondis seisab kristliku ilmawaate alusel ja moodustab enesest koguduse osakonna. Kõik koosolekud algawad ja lõpewad waimuliku lauluga wõi palwega.

Mina olen maailma walgus.

Konfirmatsiooni kõne 1931 a. tootuwõte 24. mai 1931 a. (Kewableer).

Täna seisate siin tänuks meelega kõike nende wastu, kes Kristuse juure teid on tulla aidanud. Wanemad, kodused — kes teid ristimisele wiisid ja otjustasid, et teie peate ristitumesteks saama. Tänu oma emale, tänu ulatab ka hauda järele.

Tänu kõikidele nendele häädele inimestele, kes teile olnud toeks ja kinnituseks ning suhtis kõigele heale, kool ja kirik. Tänu, et Jumal ka need wiimased päewad leeriaja on lastnud korda minna, et see teid tundmisele wiitnud, et tahate Kristuse töotuse pärjast olla, et soowite konfirmatsiooni, ristimise kinnitust.

Wimase leertpäewa töö ja palwe lõpetasite laulusõnadega: Mind oma tee peal wõta hoida Ja keela ära ekjimaist, Mind lasse õiget rada leida; Kui seisid hoiu langemast. Mu ihu, hinge walgusta, Mu päike armuga. Sellega tunnistame meie oma pätteseks, oma walguseks Onnistegija Jeesuse Kristuse, kes eneselt ütleb: Mina olen maailma walgus, kes minu järele käib, see ei käi pimeduses, waid tema peab elu walgus olema.

Aga Jeesus tunnistab, et walgus tuleb Isalt ja apostel ütleb: „Kõik hea anne ja kõik tõeline and on ülevalt ja tuleb maha walguse Isalt, kelle juures ei ole muutmist ega walguse ja pimeduse wahetamist“.

Jeesuse nimele ristiti mitiste pöörnuid, uuestisündinuid. Veertõnnist. peab olema ka nüüd pöörtpäewaks. Uue tee algul, armsad noored tahan teile Jeesuse sõnadega hüüda: Teie walgus paistku inimeste ees, et nemad teie häid tegusid näewad ja Isa austawad, kes taewas on.

Jeesus ei ütles: Mina olen walgus, waid ka teie — teie — jüngerid, teie kõik, kes teie ristitud olete, — ka teie siin armsad sõbrad — peate walgus olema. Milline õigus, milline kohustus?! Olla walguseks maailmas, walguseks, mis paistma peab nõnda, et nägjad tunnistama peawad, see on inelk walgus, see on Isa walgus, kes täieline. See walgus ei sunni üksi imetlema selle allikat, waid ka austama, nõnda et intimesed teie walguse läbi Isa austama õpivad.

Mis on teie ülesanded elus? Täita Jumala käste. — Täita kohustusi, — koguduse wastu, juuri ja wälkset kohustusi, kuulata Jumala sõna, palwe, — korraldada, aidata, organiseerida. Aga pea ülesanne: O l g e m a a l i m a w a l g u s ! Mis on walgus? Põhki raamatu est-

meselt leheküljelt kuuleme; et valguse järel tuleb elu loodusesse. Joh. ev. ütleb: Jeesus — on valgus, mis pimedusse paistis. Valgus ehitab, kasvatab, loob. Valgus on isenejast jõud — paistab ja soosendab isenejast. Selle järele on tarvidus elus. Valguse järele igatsed maailm. See valgus avaldab oma mõju igal pool, igas ümbruses igas olukorras igasugustes oludes. Saage valguse lasteks, elage aujasti kui päewa ajal! Ehitage end valguse sõjariistadega!

Lete valgus paistku!

Aamen.

Laiuse kiheltonna muusikaelu.

Laiuse kihelkond on oma pindalalt võrdlemisi suur ja lai. Kiheltonna keskuse, kiriku läheduses on ainult üks wald, Laiuse wald, kuid sellegi walla mõned osad on soodest lahutatud ja kirikust kuni 12 km. kaugel. Kiheltonnas on tekkinud ajaajookul mitmed keskused, kus seltskondlik ja kultuurelu arenenud enam vähem iseseiswalt. Sarnaseid iseseiswaid keskusi on rohkesti, Jõgewa alew, Waimastvere, Laus-Lähtvere (Sadala), wiimajel ajal ka Laiuse Mõisawälja, Kiviäärwe, Kantsküla ja Painküla. Kui endisel ajal oli Laiuse kiheltonnas ainult üks rahwamaja, Laiusel, siis oli koondunud seltskondlik elu enam-vähem ühte keskpunkti s. o. Laiusele. Kõiki neid ühikuid raskust ühendab aga ühelt termituks kirik. Kirik on jäänud kiheltonna waimliseks tšentrumiks, kelle ümber koonduvad terve kiheltonna rahwas.

Kui näid rääkida Laiuse kiheltonna muusikaelu, siis pean ma pöörduma ainult wiimaste aastatega, s. o. 1926. a. peale, kuna mul warema aja kohta praegu andmed puuduvad.

L. kiheltonna muusikaelu arengule ei ole kahjuks olnud kiheltonna ühikute keskuste rohkus. Igas keskuses on arendatud wõimiste kohajelt ka muusikat, esimenes järjekorras koorilaulu, siis muusikakooride tegemust. Praegu töötawad kiheltonna piirides 7 segakoori (Jõgewa, Painküla, Waimastvere, Laiuse, Laiuse Mõisawälja, Kiviäärwe ja Laus-Lähtvere segakoorid). Peale segakooride tegutsenud alaliselt veel Jõgewa alewis meeskoor ja naiskoor. Muudugi harrastawad ka terved keskused wahetwahel mees- ja naiskoori laulu, kuid need on enam-vähem juhuslikult laadi. Kui kõrgel tasemel need ühikud koorid sejjawad ja kui rohkesti mõlja nad kannawad, see oleneb muudugi lauljate eneste heast töötahetst; koorijuhitide hoolsusest ja oskusest, häälte headusest jne. Peaasi on, et nad ikkagi töötawad, tegutsenud ja arenenud. Peale üld- ja maafondliste laulupidude tööle ergutawa mõju on ka kirik püüdnud nende kooride arenemist ja kottuululuwust ühiseks lauljatepereks elustada. Koorijuhitide ja lauljate armastus laulu ja oma kodukiriku wastu, samuti on neid ühendanud ühiseks tugewaks kooriks ja jõuks. Nii on igal juwel kord kott kiheltonna wõimalust mōōda kogunud kirikusse, et laulda Jumalale tänu ja kiitust. Kuid kirik ei ole püüdnud arendada ainult waimulikkude laulu, ta on lauljaid kottu kutsunud ka selles, et laulda oma kodu- ja sünnimaale, nagu laulid laulab: „Laulgem me rõõmude, murede maale, wõimjana wiimase muusikale raale! Armastus laulust me kodu- kottab, armastus kodumaa leelost meil kottab! Kodu- laulud kott loome!“

Laiuse kihelkond on korraldanud juba neli laulupäewa 1924. a. 1927. a. 1929. a. 1931. a. Need laulupäewad on

olnud meie laulukooridele muusikakultuuri arendawaks tööks ja rahwale ilusateks ühendawateks pühadeks.

Kui koostasin Laiuse kiheltonna 4. laulupäewa esialgselt (27. 7. 1931.) kawa, siis paigutasin sinna suuremalt jaolt uued, kooridele weel õppimata laulud. Kahtlejin, kas juudawad koorid niipalju uusi laule õppida, kuid kui tulid laulukoorid laulupäewa hommikul eelprooviks kottu, siis lauldi päris hästi, olgugi et konarusi siin ja seal leibus. Koorijuhitide ja lauljate töö kandis hääd mõlja ja laulupäew õnnestus siuliselt wõrdlemisi hästi. Olgu siinkohal öeldud palju tänu tehtud töö eest nii koorijuhitidele kui ka lauljatele!

Kirik on püüdnud oma jõu kohajelt koguduse liigetele pakkuda kirikumusikat niipalju kui see maa oludes wõimalik. Kõigil suurematel pühadel on kirikust kottunud koorilaul. Peale koorilaulu on jumalateenistusi kaunistanud ka soololauljad, wiulid ja orelid soolod. Kirikukontserte ja kontsertjumalateenistusi on olnud igal aastal mitu. Käesolew aasta on selles suhtes eriti rikas olnud: 1 kirikukontsert ja 4 kontsertjumalateenistust.

Suwitaw on märkida siinkohal wiimase 5. aasta jooksul Laiuse kirikus esinenud koore ja soliste.

R o o r i d e s t: Akadeemiline meeskoor E. Neumann'i juhatusel (1 kord); Tartu ülikooli lauluseltsi Cantate Domino segakoor J. Lawitu ja A. Karattivi juhatusel (2 korda) Tartu Deetri lauluseltsi segakoor W. Wirthausi (2 korda); Laiuse kiheltonna ühendatud segakoor (6 korda); Jõgewa naiskoor pr. A. Mose juhatusel (2 korda). Jõgewa meeskoor S. Kommuar'i juhatusel (2 korda); peale nende kooride iseseiswalt mitmel korral Jõgewa segakoor R. Stahlbergi juhatusel, Painküla segakoor J. Kirchbergi juhatusel, Laiuse Mõisawälja segakoor R. Jaama juhataja teisi kiheltonna koore. Laiuse segakoor minu juhataja on wiimase wõie aasta jooksul kirikus iseseiswalt ettelannud 80 koorilaulu nendest mitmed orelid ja solistide kaasgetuwusel.

S o o l o l a u l j a t e s t: pr. P. Neumann (1 kord) pr. A. Kopli-Wiegandt (3 korda) pr. A. Mess (3 korda) pr. S. Jürgenstein (3 korda) pr. Punson (1 kord) pr. Waiar (1 kord) pr. Laja (1 kord) hra Põlde (1 kord) hra R. Lumme (1 kord) hra E. Ruuda (1 kord) hra R. Stahlberg (2 korda).

Wiulisoologad: hra W. Pitt (3 korda), õp. S. Maior (1 kord).

O r e l i s o o l o g a: P. Laja (1 kord); J. Lawit (1 kord) A. Karafin (1 kord); E. Kiris (3 korda); peale selle paljudel kordadel kohalik organist.

Ka Laiuse kiheltonna muusikakoorid on oma mænguga jumalateenistusi kaunistanud. Laiuse muusikakoor hra R. Ašperi juhatusel on mænginud suurematel pühadel ja kooripühadel kirikus, samuti saanud koguduse laulu furnuatawühadel ja wabadühendustel. Teiste keskuste muusika ja laulukoorid on kaunistanud jumalateenistusi, mis peetud Siimusti furnuataw, Jõgewal, Waimastweres ja Laus-Lähtweres. Eriti hoolas ja wõistutulelik on Jõgewa muusikakoor hra M. Laali juhatusel olnud. Jõgewal peetakse aastajooksul palju jumalateenistusi ja nendel ei ole puudunud peaaegu kunagi ka Jõgewa muusikakoor. — Ka Laus-Lähtvere muusikakoor pole teeldunud kunagi oma kaastamist jumalateenistuste pidamisel.

Muudugi on laulu- ja muusikakooridel weel peale eelpool loetletud esinemiste weel palju erilisesandeid täita: esinemine kohapeal korraldatud kontsertidel ja peoõhtutel, mis nõuab ka palju ettemalmistust ja hoolikat tööd.

Laul ja muusika oli meie rahwa mitmewõimne tähtsaks kultuurteguriks. Eesti laul on annud meie estwanematele selle jõu, millega nad suutsid aastajabade kestuwusel hoibada alles oma hinges kultuuri tuluteje jäbeme, kuni wõis küia uuele kottlele.

Muusika arendamine on ka meie põlwele tähtsaks kultuurtöö alaks. Lauldes meie unustame oma igapäewased raskused ja mured, laulus leiame ühendawat jõudu, meie jätame kõrwale isiklikud huwid ja tunneme end hääd sõpradena, kes ehitawad ühisel jõul ja nõul oma kodu ja armastawad oma sünnimaad.

Sellest meie rahvale kasutoomast kultuuritööst peame kõik osavõtma. Igakuks pangu omad käted külge ja aidaku arendada meie oma Eesti laulu.

G. Pastarus.

Roguduse nõukogu koosolekut

peeti 28. nov. s.a. Päemakorras oli peale aruannete ja eelarve veel mitmed jooksvad küsimused. Muu seas oli päemakorras kirikusse ahjude ehitamise küsimus, mille kohta juhatusese koguduse liigete keskelt mitmesuguseid seisukohti on avaldatud. Mõned pooldavad ahjude ehitamist, paljud armavad, et ahjud ei ole nii tarvilikud, vaid ennem tuleks kirikule laudpörand panna ja muud täiendusehitust ei võtta. Nõukogu kaalus küsimusi põhjalikult ja annab lõpuotsuse tegemise järgmisele peakoosolekule. Loteriidest saadud raha kawatsetakse igal ttingimisel määratud otstarbeks kasutada.

Peale selle oli kõne all nende koguduse liigete küsimus, kes oma liikmemakse veel ära diendanud ei ole. Tehti juhatusese ülesandeks kiireks korras esitada mitmesuguste liigete nimekirja, kes hingekirjast kohustuste mitteäitmise pärast mahakustutamisele tulevad. Selle juures otustas nõukogu, et neile liigetele, kes oma kohustusi täita ei juuda võib soovi korral pfindust või koguni kergendust lubada. Igatahes tuleb igal koguduse liikmel oma mahakorras selgitada, et ära hoida mahakustutamist.

Kes langewad kogudusest välja?

Wastawalt sellekohastele otustele ja põhikirjale on asutud nende koguduse liigete nimekirja kokkuseadmisele, kes oma liikmemakse korraldanud ei ole ja mahakustutamisele tulewad, kui nad järgmiselt nõukogu koosolekult, mis pea kokku astub, oma kohustusi täitnud ei ole, või vähemalt soodustusepalwet esitanud ei ole.

Selles nimekirjas on:

1. Leebist: Juhan Tooson, Jaani poeg.
2. Laiuse-Raaduwerest: Kaarel Ploom, Marbi p.
3. Ann Ploom, sünd. Leiten.
4. Laiuse-Tähtwerest: Süri Kemelg Saagu p.
5. Laiuse-Raaduwerest: Mart Ploom, Kaarli p. (Järgneb.)

Märkus: See nimekirja järgneb järgmises numbris, mis ilmub 31 detsembril s. a. Kes 27. detsembrini oma mahakorrad selgitavad, see on, kas liikmemaksu ära diendanud, või pfindust eht muud soodustust saavad, need ei kuulu mahakustutamisele ja jääwad wäjalangemate nimekirjast välja. Sellepärast kasutatagu veel wiimaseid päiwi oma asjade korraldamiseks.

Jumalateenistuste kawa

detsembril 1931.

Teisel Kristuse tulemise pühäl, pühapä. 6. detf. kell 1/211 hom. jumalateenistus armulauaga.

Leerilaste õnnistamine.

Laululehed.

Rolmandal Kr. tul. pühäl 13. detf. kell 1/211 h. jt. armulauaga.

Neljandal Kr. tul. pühäl 20. detf. kell 1/211 h. jt. armulauaga.

5. jõululaupäeval kell 5 õhtul liturgiline jumalateenistus laululehtedega.

Jõgewa segatoor hra R. Stahlberg'i juhatusel ja Laiuse segatoor.

Laululehed.

I jõulupühäl kell 1/211 hom. jumalateenistus. Laululehed. Kivi järwe segatoor hra E. Arro juhatusel. Muusikatoor.

Kell 5. p. l. jumalateenistus Jõgewa seltsimajas. Laululehed.

II jõulupühäl kell 1/211 hom. jumalateenistus. Pühapä. 27. detsembril kell 1/211 hom. jt. armulauaga.

Wana aasta õhtul kell 5. jumalateenistus armulauaga. Laululehed. Laiuse segatoor.

Uuel aastal 1. jaanuaril kell 1/211 hom. jumalateenistus. Laululehed. Muusikatoor.

5. juulil 1931. õnnistati Laiuse kirikus leeriõpilased:

1. Meinhard Wiigipuu, 2. Oswald Raschan, 3. Karla Sommer, 4. Ugnés Sommer, 5. Woldemar Martinson, 6. Salme Welling, 7. Marta Sommer, 8. Alfred Rosin, 9. Marta Simrod, 10. August Ruslap, 11. Aino Silm, 12. Willem Usser, 13. Johannes Wiik, 14. Leonhard Peterson, 15. Johannes Waltman, 16. Rudolf Weinmann, 17. Richard Amor, 18. Leida Birt, 19. Leida Ruslap, 20. Walter Waab, 21. Linda Simmer, 22. Herbert Prigo, 23. Eduard Johannes Konfand, 24. Helmi Kabel, 25. Ida Pirs, 26. Walter Hansson, 27. Helmi Hansson, 28. Elmar Laurson, 29. Jaan Weitman, 30. Otto Reinberg, 31. Arnold Kalamees, 32. Erich Mägi, 33. August Saar, 34. Olga Karlson, 35. August Eraks, 36. Meta Eraks, 37. Artur Annuk, 38. Arnold Peets, 39. Hans Ermann, 40. Lydia Woimann, 41. Salme Mangus, 42. Ewald Dunmann, 43. Elmar Surwa, 44. Johannes Salwe, 45. Helgi Marielle Raag, 46. Hans Zimmermann, 47. Helgi Tamm, 48. Oswald Wilde, 49. Viktor Sabenik, 50. Edmund Ipostamm, 51. Silwia Hallik, 52. Leida Lääne, 53. Lembit Nätt.

6. detsembril 1931. õnnistatud leeriõpilased:

1. Elmar Helm, 2. Alfred Anslang, 3. Erich Tooming, 4. Alfred Oppermann, 5. Johannes Sarw, 6. Johannes Lemming, 7. Armin Saar, 8. Ewald Esfenson, 9. Oswald Rena, 10. August Pirn, 11. Eduard Rulli, 12. Erich Sim, 13. Karl Lall, 14. Oswald Päib, 15. Erich Eibrig.

Jumalateenistuse laulud.

1.

Wiisil: Nüüd Jumalale austust. P. 15.

Immanuel nüüd Krist on teel, Täht kutsus Petlemma
Sest rõõmust laulge, hing ja keel! Ja keerub, kuuluta!

Ta wälgu walgu wälga wiib Meid mitmest muremäest.
Meil' arwab end ta armu tiib, Et peasta piina täest.

Ta tuleb terweks tegema Kõik murtud südamed. Kulb-
koitu saamad nägema Kõik orud, metsateed.

Sest Hosianna, wärske Sa ilmaääreni! Ja Halleluuja,
helise Maast pilwepiirini!

2.

Wiisil: Ma südamest ja meelest. 233.

Et ärka, riigtrahwas, Ju siin ju kuningas, Sest ole
wirik ja wahwas Ta wastu minemäs! Kõik läki ühtlasi
Ta wastu, noor kui wana, Ja laulgem hosianna üht-
kult hulgan.

Et tulge, mureliised, Leid kutsus kuningas, Et tulge,
hädalised, Ja helde aitamas. Sa leiad teda eest Su Isa
pühast kojast: Sa õhtusõmaajast Ja sõnast, ristimisest.

Et tulge, julged, arad, Teil ligi kuningas, Ja kõik ta
riigi warad On teid seal ootamas: Ta tahab alati Leid
häda ajal aita Ja troostiga teid täita Ning hoida sur-
mast.

3.

Omalt wiisil. 246.

Kuis pean wastu wõtma Sind, armas Jeesuke? Kuis
sulle wastu tõma, Mu hinge sluke? Oh Jeesus, Jeesus
süüta Mu südant põlema, Ja ise mulle näita, mis mind
wõib rõõmustata.

Su kogubus sind kiidab Ja tänab rõõmaste, Mu süda
lauldes heidab Su ette palwele. Ma tahan austada
Sind, armas Jeesuke, Su au kuulutada, Ka kõige rahwale!

Kõik oled sina teinud Mu õnneks helbeste, Kui olf
hulle läinud hing, ihu ühtlasi, Kui olin riigist lahti,
kus rõõm on järgeste, Siis sinu läbi tehti Mind rõõm-
saks, Jeesuke!

Oh teie mureliised, Kes risti kannate, Ja teie häda-
lised, Kes walus ägate, Nüüd ärge kartke: Waata! Ja
seesab uske ees, Kes teid wõib rõõmustada kui õige abi-
mees.

4.

Wiisil: Kõik tallis hinge õnnistus. 201.

Õs on nüüd mõõda läinud meil Ja rõõmu päew on tul-
nud: Kõik kurwastus on lõpitud neil, Kes nuttes hädas
olnud, Et armu päike Jeesus Krist Nüüd tõusnud meile
armulisti, Meid kõiki walgustama.

Siis jättem patu pimedust, Mis meile waewaks olnud,
See pöörab rõõmuks kurwastust, Kes täna melle tulnud.
Oh tulge päikest waatama, Kes tõuseb uue sluga Ja
paistab igaweste.

Siin on nüüd sõna lihaks saand Ja meie juure tõn-
nud, Ja nelle ernast lamutand, Kes teha wastu wõtnud;
Kes igawesest hõlguisest Seal paistis Isa palge ees, Kui
päike melle tõuseb.

Oh! Iha halge, nõel on pea Ja hulas meie ise: Hing,
sina siiski teha tea, Et ja saad Siionisest! Sest waata,
taewa waramad Weel tallis ehtes särawad: Sealt sa'gi
elu leiad!

5.

Omalt wiisil. 57.

Länu olgu Jumalal' Kõigis paigus taewa all, Et ta
täitnud töotust, Saatnud meile õnnistust.

Kõik, mis wanast üskitub Hinguga ju oodanud, Kõik,
mis neile kuulunud, On nüüd täiest täidetud.

Ole terwe tulemast, Õndsust mulle pakkumast, Minu sü-
dant walmista Enejele armuga.

Tule, au Issand, ja Minu sisse elama: Minu südant
pühitse, Kõigest patust puhtaks tee.

Kui kui enne tulid ja Oma lahke armuga, Nõnda olgu;
helde weel Minu wastu sinu meel.

6.

Wiisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

Waata, sinu kuningas Tuleb sulle, hingekene! Nõõmu hääl
on kõlmas: Uua südant. inimene! Hüüa: Issand, tule ja
oma tasandusega!

Tule, sinu omaiski Olen ristimises saanud; Sinu Waim
on alati Sõnaga mind walgustanud; Tee peal, mis ta
walmistas, Tule ise, kuningas!

Pühi mu eest helbeste Kõik mis sina wõtkad, ära;
Walmistatud hoopesse Lase patista püha sära, Minu
südant uuenta Ise oma werega.

7.

Wiisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

Jumalnimene, Issand igawene, Jeesus, minu õnn!
Minu elu looja, Minus rahu tooja, Sind ma igatsen.
Kallis Issand, hinge rõõm, Sind ma üksi ülmäga Hinges
nõuan taga.

Kõrbe karedusest, Laane lagedusest Sa mind kutsusid,
Kosutasid ihu, Hingel' kallist rahu Ise pakkusid. Jeesus,
kallis taewa leib, Sind ma üksi ülmäga Ilmas nõuan
taga.

Oh weel majaltne, Waene hädaline, Nüüdki olen ma!
Palju kannatada, Rasket risti rada On mul rännata!
Abimees, kes ristikil poond, Sind ma üksi ülmäga Hädas
nõuan taga.

8.

Wiisil: Arm, kes ja mind oled loonud. 175.

Kõrged ukseid, lahti minge, Siionisje laste mind: Nõõm
siin täida minu hinge, Issand, siis ma leian sind! Siin
näen sinu palet ja Paistwat Waimu tulega.

Sinu juure tuln mina, Tule ja nüüd minule; Sest
kus aset wõtab sina, Lood ja taewa hingele. Südamesse
tule ja, Sulle olgu templiks ta!

Sinu kallis wara jäägu Mulle südamesse ka; Minu
usk ja kindlaks saagu, Leda siis ei rihfuta. Siis ju sõna
haljendab, Mind kui täht ja juhatab.

9.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

Kõige üma õnnistus, Kõige rahwa rõõmustus Hakkab
melle tulema, Kõik maailma aitama.

Wana aja ihaldus, Paradiisi tõutus, On nüüd täiest
täidetud, Nõhwa mure lõpetud.

Waata, Issand, Jeesus Krist, Kes meid peastab waen-
lastist, Tuleb taewast tekkidest, Oma Isa süle seest.

Oh siis rõõmustagem seist, Kõigest kõigest südamest Oma
kallist Jeesukest Lema tulemise eest.